

**ผลกระทบของการวางแผนงานสอบบัญชีที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชี
ของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**
**The Effect of Audit Planning on Audit Quality of the Tax Auditor
in the Northeastern Region**

ปณณนุช ภูระหงษ์*
Punyanut Phurahong*

Received : October 31, 2021 Revised : February 22, 2022 Accepted : February 23, 2022

บทคัดย่อ

รายงานการสอบบัญชีที่มีคุณภาพ ผู้สอบบัญชีจะต้องมีการวางแผนการสอบบัญชีและปฏิบัติงานสอบบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชี มีประสิทธิภาพและทันต่อเหตุการณ์ สามารถตรวจสอบและวัดมูลค่ารายการทางบัญชีได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และข้อมูลในงบการเงินปราศจากข้อผิดพลาดที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ดังนั้น การทำวิจัยในครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบผลกระทบของการวางแผนงานสอบบัญชีที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชี โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สอบบัญชีภาษีอากรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 145 คน และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ โดยการส่งทางไปรษณีย์ อีเมล กรู๊ปไลน์ และโทรศัพท์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์หาคู่และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า การวางแผนงานสอบบัญชี ด้านการพิจารณาปริมาณงานสอบบัญชี ด้านการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจที่ตรวจสอบ ด้านการวิเคราะห์เปรียบเทียบในเบื้องต้น ด้านการกำหนดระดับความมีสาระสำคัญ ด้านการประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชีที่ยอมรับได้และความเสี่ยงสืบเนื่อง ด้านการทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในและการประเมินความเสี่ยงจากการควบคุม และด้านการพัฒนาแผนการสอบบัญชีและแนวการสอบบัญชีมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม ดังนั้น ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้สอบบัญชีภาษีอากรต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการวางแผนการสอบบัญชีให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจและเทคโนโลยีนำไปสู่การปฏิบัติงานการสอบบัญชีที่ดี และสร้างข้อได้เปรียบในวิชาชีพสอบบัญชี งานวิจัยในครั้งนี้จะมีประเด็นวิจัยเก็บข้อมูลเป็นข้อจำกัดในการวิจัย

คำสำคัญ : การวางแผนงานสอบบัญชี คุณภาพการสอบบัญชี ผู้สอบบัญชีภาษีอากร

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยนครพนม

* Assistant Professor, Faculty of Industrial Technology, Nakhon Phanom University

* Corresponding author E-mail: punyanut.itech@gmail.com

Abstract

For a qualified audit report, the auditors shall have an audit plan and perform the auditing by the auditing standards and shall have effective and timely capable of properly, completely examining, measuring the value of accounting transactions, and the information in the financial statements is devoid of any major falsification of facts. Therefore, the objectives of this research were to study the relationship and impact between audit planning and audit quality by utilized an instrument for data collection from 145 tax auditors in the northeastern region through the questionnaire via post office, email, line group, and phone. Statistics used for data analysis included multiple correlation analysis, and multiple regression analysis are assigned as statistical techniques of this research. The result of this research showed the audit consideration, plant tour, initial comparative analysis, materiality, acceptable audit risk, and inherent risk, understanding of internal control system and control risk assessment, overall audit plan development or overall audit strategy, and audit program has a positive relationship and impact on the overall quality of the audit. Thus, the results of this research indicated that the tax auditors shall develop and improve the audit planning process to be appropriate and consistent with the changing business and technological environment, leading to quality audit performance. Therefore, the results obtained from this research showed that the tax auditors should have awareness and focus on developing and improving the audit planning process to make it appropriate and consistent with the changing of business and technological environments for leading to good audit performance and create advantages in the auditing profession. In this research, there might be issues of processing to collect data as limitation in doing research.

Keywords : Audit Planning, Audit Quality, Tax Auditor

1. บทนำ

ในปัจจุบันสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทั้งจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจโลก ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการแข่งขันทางธุรกิจเพิ่มมากขึ้น ส่งผลกระทบให้องค์กรจำเป็นต้องนำเทคโนโลยี และเครื่องจักรต่าง ๆ เข้ามาใช้ในการดำเนินธุรกิจมีการลงทุนเพิ่มขึ้น ขยายกำลังการผลิตจากธุรกิจ ขนาดเล็กเป็นธุรกิจ ขนาดกลางและขนาดใหญ่ โดยเฉพาะช่วงปีที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันภายใต้วิกฤตสถานการณ์ การแพร่ระบาดของ COVID-19 เป็นสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน และไม่ปกติ ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต การทำงาน การดำเนินชีวิตประจำวัน วัฏจักรการทำงานประจำวันที่เป็นปกติและการทำงานในระดับองค์กรค่อนข้างมาก เป็นเหตุให้ผู้ประกอบการธุรกิจและ ผู้มีส่วนได้เสียไม่อาจล่วงรู้ หรือคาดคะเนผลกระทบได้อย่างครบถ้วน เพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินธุรกิจต่อเนื่องไปได้ แม้ว่าจะอยู่ในสถานการณ์คับขัน องค์กรจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปตามรูปแบบของธุรกิจและความต้องการ ของผู้ใช้ข้อมูลทางการบัญชี ซึ่งไม่ใช่เฉพาะเจ้าของกิจการอย่างเดียวยรวมไปถึงบุคคลภายนอกที่ต้องการใช้ข้อมูลทาง การบัญชีของกิจการ (ณัฐธิดา จินมอญ, 2559) การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลกระทบอย่างมีสาระสำคัญต่อข้อมูล เชิงเศรษฐกิจขององค์กรและการนำไปใช้ตัดสินใจของผู้ใช้การเงิน ดังนั้น งานด้านการสอบบัญชีจึงมีบทบาทสำคัญ เข้ามาช่วยสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ใช้งบการเงินว่า การจัดทำงบการเงินของกิจการเป็นไปตามมาตรฐานการรายงานทาง

การเงิน และวัดมูลค่ารายการทางบัญชีได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และข้อมูลในงบการเงินปราศจากข้อผิดพลาดที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ซึ่งเป็นบทบาทที่สำคัญของผู้สอบบัญชีภาษีอากร

ผู้สอบบัญชีภาษีอากร เป็นวิชาชีพบัญชีหนึ่งทางด้านการสอบบัญชีที่ได้รับการยอมรับ เนื่องจากคุณสมบัติของผู้สอบบัญชีภาษีอากรต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบัญชี หรือประกาศนียบัตรทางการบัญชี ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนรับรองเทียบเท่าไม่ต่ำกว่าปริญญาดังกล่าว เป็นผู้ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากรจากอธิบดีกรมสรรพากร มีสิทธิในการตรวจสอบและรับรองบัญชีเฉพาะห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลขนาดเล็กที่มีทุนไม่เกิน 5 ล้านบาท สินทรัพย์รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท และรายได้รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท ผู้สอบบัญชีต้องให้ความสำคัญในการสอบบัญชี เพื่อให้การสอบบัญชีมีคุณภาพ มีความน่าเชื่อถือ และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การสอบบัญชีโดยผู้สอบบัญชีมีความจำเป็นที่จะต้องให้เครื่องมือหลาย ๆ อย่างใช้ในการตรวจสอบ ค้นหาข้อผิดพลาด และข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากการจัดทำงบการเงิน เนื่องจาก ผู้สอบบัญชีปฏิบัติหน้าที่ตามวิชาชีพในการให้บริการลูกค้า ย่อมต้องมีการประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชีโดยจะมีการวางแผนการสอบบัญชีเพื่อให้ระดับความเสี่ยงจากการตรวจสอบอยู่ในระดับที่ผู้สอบบัญชียอมรับได้และสอดคล้องกับผลจากการประเมินความเสี่ยงสืบเนื่อง และความเสี่ยงจากการควบคุมภายในของกิจการที่ตรวจสอบ (TFAC, 2013 อ้างอิงใน นนทวรรณ ยมจินดา และคณะ, 2562) ผู้สอบบัญชีก็เป็นอีกอาชีพหนึ่งที่มีความยากลำบากในการทำงานเช่นเดียวกับหลายสาขาอาชีพ ทั้งนี้ ผู้สอบบัญชีจะรวบรวมหลักฐานการสอบบัญชีได้ยากขึ้นเพราะต้องเว้นระยะห่าง ห้ามรวมกลุ่ม และการหลีกเลี่ยงการสัมผัสสิ่งของต่าง ๆ รวมถึงเอกสารหลักฐาน (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2564) สิ่งสำคัญที่ช่วยให้การสอบบัญชีมีคุณภาพ มีความน่าเชื่อถือ และมีประสิทธิภาพได้นั้นคือ ขั้นตอนการวางแผนการปฏิบัติงานสอบบัญชี ความคิดในสิ่งแปลกใหม่และความสามารถเฉพาะอย่างของผู้สอบบัญชี (สมเดช วิจารณ์ศรีเสถียร และคณะ, 2564) การวางแผนงานสอบบัญชีเป็นการกำหนดของเขตการปฏิบัติงาน วิธีการ และเวลาที่จะใช้ในการตรวจสอบเพื่อรวบรวมหลักฐานการสอบบัญชีอย่างเพียงพอ และเหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การตรวจสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล การวางแผนงานสอบบัญชีประกอบด้วย การพิจารณารับงานสอบบัญชี การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจที่ตรวจสอบ การวิเคราะห์เปรียบเทียบเบื้องต้น การกำหนดระดับความมีสาระสำคัญ การประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชีที่ยอมรับได้และความเสี่ยงสืบเนื่อง การทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในและการประเมินความเสี่ยงจากการควบคุม และการพัฒนาแผนการสอบบัญชีโดยรวมและแนวการสอบบัญชี (นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลปพร ศรีจันเพชร, 2557) เพื่อให้งานตรวจสอบบัญชีมีคุณภาพ

คุณภาพของงานสอบบัญชี เป็นการรายงานผลการดำเนินงานที่แสดงไว้ในรายงานทางการเงินในลักษณะของการเป็นข้อมูลที่มีคุณค่าต่อผู้ใช้งายงานทางการเงินโดยปราศจากข้อผิดพลาดที่เกิดจากความเสี่ยงในการสอบบัญชี คุณภาพงานสอบบัญชีเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการปฏิบัติงานในความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี ภาษีอากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ถ้าหากผู้สอบบัญชีภาษีอากรมีการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี อาทิเช่น มีการวางแผนการสอบบัญชีและการปฏิบัติงานสอบบัญชีที่ดีให้เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชี จะช่วยสนับสนุนการทำงานต่าง ๆ ในระดับองค์กรได้ดียิ่งขึ้น ตรงกันข้ามถ้าหากผู้สอบบัญชีมีการวางแผนการสอบบัญชี และการปฏิบัติงานสอบบัญชีที่ไม่ดี ทำงานบกพร่องไม่ได้ใช้ความรู้ความสามารถความเชี่ยวชาญอย่างเต็มที่ หรือละเลยต่อข้อผิดพลาดที่ตรวจพบส่งผลให้งบการเงินที่ตรวจสอบมีข้อผิดพลาด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าข้อผิดพลาดในการตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี (ทิพวรรณ ศรีมาตร, 2555) ซึ่งสามารถนำมาใช้วัดคุณภาพของงานสอบบัญชีได้ คุณภาพของงานสอบบัญชีที่มีลักษณะเชิงคุณภาพที่ดี โดยประยุกต์แนวคิดจากหลักเกณฑ์และข้อกำหนดตามมาตรฐานตรวจสอบบัญชี

ประกอบด้วยความต้องการ ความเที่ยงธรรม ความชัดเจน ความกะทัดรัด ความสร้างสรรค์ ความสมบูรณ์ และความทันกาล (นันทวรรณ วงศ์ไชย, 2553)

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น การวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบผลกระทบการวางแผนงานสอบบัญชีที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีอากรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยไปพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการวางแผนการสอบบัญชีให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจและเทคโนโลยี นำไปสู่การปฏิบัติงานการสอบบัญชีอย่างมีคุณภาพ ให้เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชี สามารถตรวจสอบและวัดมูลค่ารายการทางบัญชีได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และข้อมูลในงบการเงินปราศจากข้อผิดพลาดที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ

2. จุดประสงค์ของงานวิจัย

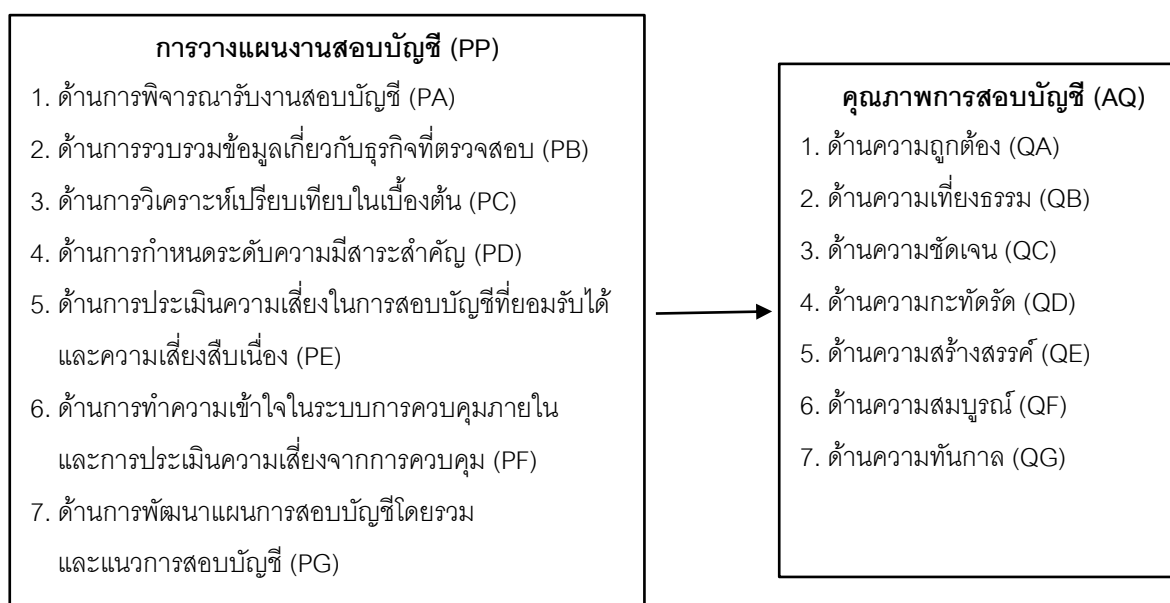
1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนงานสอบบัญชีกับคุณภาพการสอบบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษาผลกระทบของการวางแผนงานสอบบัญชีกับคุณภาพการสอบบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. กรอบแนวคิดของงานวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดให้การวางแผนงานสอบบัญชีเป็นตัวแปรอิสระ และคุณภาพการสอบบัญชี เป็นตัวแปรตาม ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1

กรอบแนวคิดของผลกระทบของการวางแผนการสอบบัญชีที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชี

1. การสอบบัญชี (Audit)

การสอบบัญชี หมายถึง กระบวนการตรวจสอบสมุดบัญชี เอกสารประกอบการลงบัญชีและหลักฐานอื่น ๆ รวมทั้งใช้วิธีการตรวจสอบอื่นที่จำเป็น โดยผู้ประกอบวิชาชีพสอบบัญชีตามแนวทางปฏิบัติงานที่วิชาชีพได้กำหนดเป็นมาตรฐานไว้เพื่อให้ผู้สอบบัญชีจะได้วินิจฉัยและแสดงความเห็นต่อการเงินที่กิจการจัดทำขึ้น ว่าแสดงให้เห็นถึงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการโดยถูกต้องตามที่ควร ตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปหรือไม่ เพียงใด และงบการเงินดังกล่าวได้เปิดเผยหรือแสดงข้อมูลที่จำเป็นเพื่อให้ผู้อ่านงบการเงินได้ทราบอย่างเพียงพอหรือไม่

2. การวางแผนงานสอบบัญชี (Audit Planning)

การวางแผนงานสอบบัญชี หมายถึง การกำหนดของเขตการปฏิบัติงาน วิธีการ และเวลาที่จะใช้ในการตรวจสอบเพื่อรวบรวมหลักฐานการสอบบัญชีอย่างเพียงพอและเหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การตรวจสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลปพร ศรีจันทร์เพชร, 2557) ประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการพิจารณารับงานสอบบัญชี (Audit Consideration) หมายถึง การรวบรวมข้อมูลและประเมินความเสี่ยงเบื้องต้นในการที่จะรับงานสอบบัญชีสำหรับลูกค้ารายใหม่ หรือลูกค้ารายเก่าและศึกษาทำความเข้าใจในธุรกิจของลูกค้า เพื่อใช้ประกอบในการพิจารณารับงานสอบบัญชีของลูกค้าแต่ละราย

2.2 ด้านการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจที่ตรวจสอบ (Plant Tour) หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจ และกิจการที่ตรวจสอบไว้ในแฟ้มและปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดระยะเวลาที่ยังตรวจสอบกิจการแห่งนั้นอยู่ซึ่งจะช่วยให้ผู้สอบบัญชีมีความรู้ความเข้าใจในระบบบัญชี และวิธีปฏิบัติทางการบัญชีอันจะเป็นประโยชน์ต่อการตรวจสอบ การรวบรวมเอกสารทางกฎหมายของลูกค้า ทำให้ผู้สอบบัญชีทราบถึงข้อมูลที่ต้องเปิดเผยเพิ่มเติมในงบการเงิน การรวบรวมข้อมูลยังช่วยให้ผู้สอบบัญชีมีความรู้ความเข้าใจในธุรกิจของลูกค้า เพื่อนำมาประเมินความเสี่ยงสืบเนื่องของกิจการที่ตรวจสอบ

2.3 ด้านการวิเคราะห์เปรียบเทียบเบื้องต้น (Initial Comparative Analysis) หมายถึง การวิเคราะห์อัตราส่วนแนวโน้มต่าง ๆ ที่สำคัญรวมทั้งการตรวจสอบผลของการเปลี่ยนแปลง และความสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่ไม่สอดคล้องกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องหรือไม่เป็นไปตามที่คาดหมาย การวิเคราะห์เปรียบเทียบเบื้องต้นในช่วงการวางแผนการตรวจสอบจะช่วยให้การตรวจสอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และอาจทำให้ทราบถึงรายการผิดปกติในงบการเงิน เช่น ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบบัญชีลูกหนี้ของปีที่ตรวจสอบกับยอดขายของปีก่อน เป็นต้น

2.4 ด้านการกำหนดระดับความมีสาระสำคัญ (Materiality) หมายถึง เป็นการกำหนดระดับความไม่ถูกต้องของรายการและข้อมูลของผู้สอบบัญชียอมรับได้ โดยผู้สอบบัญชีสามารถแสดงความเห็นต่องบการเงินถูกต้องตามควร แม้ว่าจะพบความไม่ถูกต้องของรายการและข้อมูลในงบการเงิน หรือการแสดงผลข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงซึ่งมิได้มีการปรับปรุงแก้ไข

2.5 ด้านการประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชีที่ยอมรับได้และความเสี่ยงสืบเนื่อง (Acceptable Audit Risk and Inherent Risk) หมายถึง การประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชีที่ยอมรับได้และความเสี่ยงสืบเนื่องก่อนการตรวจสอบ โดยทำความเข้าใจกิจการ สภาพแวดล้อมของกิจการเกี่ยวกับข้อบังคับทางกฎหมาย ปัจจัยภายนอก เช่น สภาพเศรษฐกิจ อัตราดอกเบี้ย เงินเฟ้อ การดำเนินธุรกิจ การลงทุน โครงสร้างของกิจการ การเลือกใช้นโยบายบัญชี เป็นต้น

2.6 ด้านการทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในและการประเมินความเสี่ยงจากการควบคุม (Understanding of Internal Control System and Control Risk Assessment) หมายถึง การทำความเข้าใจระบบบัญชีและการควบคุมภายใน เพื่อกำหนดและเข้าใจเกี่ยวกับประเภทของรายการที่สำคัญในการดำเนินงานของกิจการ กระบวนการรายงานทางการเงินและทางบัญชี และองค์ประกอบของการควบคุมภายใน ได้แก่ สภาพแวดล้อมของการควบคุม ควรประเมินความเสี่ยงกิจกรรมการควบคุม ระบบข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารตลอดจนระบบการติดตามและประเมินผล และประเมินความเสี่ยงจากการควบคุมในเบื้องต้นว่า กิจการมีระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะเชื่อถือได้และสามารถใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานสอบบัญชีได้หรือไม่

2.7 ด้านการพัฒนาแผนการสอบบัญชีโดยรวมหรือกลยุทธ์การสอบบัญชีโดยรวมและแนวการสอบบัญชี (Overall Audit Plan Development or Overall Audit Strategy and Audit Program) หมายถึง แผนงานที่มีไว้เพื่อให้การปฏิบัติงานสอบบัญชีมีประสิทธิภาพ ช่วยให้แน่ใจว่ามีการพิจารณาเรื่องที่สำคัญอย่างเหมาะสมทำให้งานตรวจสอบเสร็จอย่างรวดเร็ว เป็นการบันทึกข้อมูลที่สำคัญ ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการตรวจสอบไว้ในกลยุทธ์ การสอบบัญชีโดยรวม และการปรับแผนการตรวจสอบและจัดทำแนวการสอบบัญชีให้สอดคล้องกับผลจากการประเมินความเสี่ยง เพื่อการจัดทำแนวการสอบบัญชี

3. คุณภาพการสอบบัญชี (Audit Quality)

คุณภาพการสอบบัญชี หมายถึง การรายงานผลการดำเนินงานที่แสดงไว้ในรายงานทางการเงินในลักษณะของการเป็นข้อมูลที่มีคุณค่าต่อผู้ใช้งายงานทางการเงินโดยปราศจากข้อผิดพลาดที่เกิดจากความเสี่ยงในการสอบบัญชี สามารถนำมาใช้วัดคุณภาพของงานสอบบัญชีที่มีลักษณะเชิงคุณภาพที่ดี โดยประยุกต์แนวคิดจากหลักเกณฑ์และข้อกำหนดตามมาตรฐานการตรวจสอบบัญชี (นันทวรรณ วงศ์ไชย, 2553) ประกอบด้วย

3.1 ด้านความถูกต้อง (Accuracy) หมายถึง การไม่เกิดข้อผิดพลาด บิดเบือนและเป็นไปตามความจริงที่เกี่ยวข้อง ความถูกต้องข้อความทุกประโยค ตัวเลข ที่ได้รวบรวม ประเมิน และสรุปนำเสนออย่างระมัดระวังและแม่นยำแล้ว

3.2 ด้านความเที่ยงธรรม (Objectiveness) หมายถึง การสื่อสารที่ถูกต้องตามควรไม่ลำเอียง ทั้งจากทัศนคติและผลการประเมินที่เป็นกลาง โดยพิจารณาจากความจริงและสถานการณ์รอบด้านแล้วการสังเกตการณ์ การสรุป และการเสนอแนะที่ได้มาจากการกระทำที่ปราศจากอคติ ลำเอียง ไม่มีผลประโยชน์ส่วนตัวหรือไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้อื่น

3.3 ด้านความชัดเจน (Clearness) หมายถึง ความสามารถในการสื่อความให้ผู้อ่านรายงานเข้าใจ แสดงลำดับความเป็นเหตุเป็นผล การหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาทางวิชาการที่ไม่จำเป็น หากจำเป็นต้องใช้ศัพท์เทคนิคต้องมีคำอธิบายหรือนิยามศัพท์ที่ใช้

3.4 ด้านความกะทัดรัด (Conciseness) หมายถึง การสื่อสารตรงประเด็น ไม่อ้อมค้อม การตัดทอนข้อความฟุ่มเฟือยที่ไม่จำเป็นออกไป แต่ยังคงรักษาความต่อเนื่องของแนวคิดที่รายงานไว้ตลอดจนความถูกต้องของการใช้ภาษาเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจและใช้เวลาน้อย

3.5 ด้านความสร้างสรรค์ (Creation) หมายถึง การสื่อสารที่ช่วยและจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงาน และองค์การมีการปรับปรุงในสิ่งที่จำเป็น โดยเนื้อหาควรเป็นประโยชน์ให้บรรยากาศเชิงบวก และมีความหมายต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

3.6 ด้านความสมบูรณ์ (Completion) หมายถึง การเสนอรายงานที่ครบถ้วนสมบูรณ์ หมายถึง การไม่ขาดสารสนเทศที่สำคัญต่อผู้อ่านที่เป็นเป้าหมาย ประกอบด้วย สารสนเทศและข้อสังเกตที่สนับสนุนข้อสรุป และข้อแนะนำที่เพียงพอ

3.7 ด้านความทันกาล (Timeliness) หมายถึง การเสนอรายงานต้องกระทำภายในเวลาที่ดีให้ผู้เกี่ยวข้องมีโอกาสแก้ไข การเสนอผลการตรวจไม่ควรล่าช้าและควรทำในระดับด่วนเพื่อช่วยให้การแก้ไขมีประสิทธิภาพจากการพบทบทวนทฤษฎี หลักการ แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าการวางแผนงานสอบบัญชีที่มีผลต่อคุณภาพการสอบบัญชี ดังนั้น จึงตั้งเป็นสมมุติฐานการวิจัยได้ ดังนี้

H₁ : การวางแผนงานสอบบัญชี ด้านการพิจารณาปริมาณงานสอบบัญชี มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม

H₂ : การวางแผนงานสอบบัญชี ด้านการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจที่ตรวจสอบ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม

H₃ : การวางแผนงานสอบบัญชี ด้านการวิเคราะห์เปรียบเทียบในเบื้องต้น มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม

H₄ : การวางแผนงานสอบบัญชี ด้านการกำหนดระดับความมีสาระสำคัญ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม

H₅ : การวางแผนงานสอบบัญชี ด้านการประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชีที่ยอมรับได้และความเสี่ยงสืบเนื่อง มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม

H₆ : การวางแผนงานสอบบัญชี ด้านการทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในและการประเมินความเสี่ยงจากการควบคุม มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม

H₇ : การวางแผนงานสอบบัญชี ด้านการพัฒนาแผนการสอบบัญชีโดยรวมและแนวการสอบบัญชี มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม

4. วิธีการวิจัย

4.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้สอบบัญชีภาษีอากรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 216 คน (กรมสรรพากร, 2564) ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างวันที่ 6 สิงหาคม 2564 ถึง วันที่ 6 ตุลาคม 2564 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยการส่งทางไปรษณีย์ อีเมล กรู๊ปไลน์ และโทรศัพท์ ได้รับแบบสอบถามทั้งสิ้น 145 ฉบับ มีความสมบูรณ์ทั้งสิ้น 145 ฉบับ ซึ่งมีอัตราผลตอบแทนคิดเป็นร้อยละ 67.13 ซึ่งสอดคล้องกับ Aaker, Kumar และ Day (2001) ได้นำเสนอว่า การส่งแบบสอบถาม ต้องมีอัตราผลตอบแทนอย่างน้อย ร้อยละ 20 จึงเป็นที่ยอมรับได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีจำนวนเพียงพอที่จะใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งสามารถแสดงจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างและจำนวนผู้สอบบัญชีภาษีอากรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่แบบสอบถาม จำแนกตาม จังหวัด ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างและจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามจังหวัด

จังหวัด	ประชากร กลุ่มตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ	จำนวนแบบสอบถาม ที่ตอบกลับ (คน)	ร้อยละ
กาฬสินธุ์	6	2.78	4	2.76
ขอนแก่น	35	16.20	26	17.93
นครพนม	10	4.63	8	5.52
นครราชสีมา	42	19.44	33	22.76
บึงกาฬ	1	0.46	0	0.00
บุรีรัมย์	8	3.70	3	2.07
มหาสารคาม	8	3.70	2	1.38
มุกดาหาร	4	1.85	2	1.38
ยโสธร	7	3.24	4	2.76
ร้อยเอ็ด	6	2.78	2	1.38
เลย	8	3.70	5	3.45
ศรีสะเกษ	6	2.78	4	2.76
สกลนคร	7	3.24	3	2.07
สุรินทร์	9	4.17	5	3.45
หนองคาย	1	0.46	0	0.00
หนองบัวลำภู	2	0.93	1	0.69
อำนาจเจริญ	2	0.93	1	0.69
อุดรธานี	30	13.89	24	16.55
อุบลราชธานี	24	11.12	18	12.40
รวม	216	100.00	145	100.00

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) สร้างขึ้นจากทฤษฎีหลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนงานสอบบัญชีและคุณภาพการสอบบัญชี โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชีภาษีอากร เป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานด้านสอบบัญชี รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อเดือน และประสบการณ์การทำงานในด้านอื่น ๆ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 22 ข้อ โดยครอบคลุมเนื้อหาการวางแผนงานสอบบัญชี 7 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการพิจารณาปริมาณงานสอบบัญชี จำนวน 3 ข้อ ด้านการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจที่ตรวจสอบ จำนวน 4 ข้อ ด้านการวิเคราะห์เปรียบเทียบในเบื้องต้น

จำนวน 3 ข้อ ด้านการกำหนดระดับความมีสาระสำคัญ จำนวน 3 ข้อ ด้านการประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชีที่ยอมรับได้และความเสี่ยงสืบเนื่อง จำนวน 3 ข้อ ด้านการทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายใน และการประเมินความเสี่ยงจากการควบคุม จำนวน 3 ข้อ และด้านการพัฒนาแผนการสอบบัญชีโดยรวมและแนวการสอบบัญชี จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 24 ข้อ โดยครอบคลุมเนื้อหาคุณภาพการสอบบัญชี 7 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความถูกต้อง จำนวน 3 ข้อ ด้านความเที่ยงธรรม จำนวน 3 ข้อ ด้านความชัดเจน จำนวน 4 ข้อ ด้านความกะทัดรัด จำนวน 3 ข้อ ด้านความสร้างสรรค์ จำนวน 4 ข้อ ด้านความสมบูรณ์ จำนวน 3 ข้อ และด้านความทันกาล จำนวน 4 ข้อ

4.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Discrimination Power) โดยใช้เทคนิค Item-total Correlation (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ซึ่งการวางแผนงานสอบบัญชี ได้ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.521-0.933 และคุณภาพการสอบบัญชี ได้ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.522 - 0.922 ซึ่งสอดคล้องกับสมบัติ ท้ายเรือคำ (2552) ได้เสนอเกณฑ์การพิจารณาค่าอำนาจจำแนก มีค่ามากกว่า 0.40 ขึ้นไป ถือว่าแบบสอบถามมีคุณภาพ สามารถนำมาใช้เก็บข้อมูลเพื่อทำวิจัยได้ และการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability Test) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งการวางแผนงานสอบบัญชี ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง 0.738-0.955 และคุณภาพการสอบบัญชี ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง 0.711-0.928 ซึ่งเป็นค่าที่ Hair, Black, และ Anderson (2006) ได้เสนอว่า ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่มีค่าเกิน 0.70 ขึ้นไป แสดงว่าแบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพนำมาใช้เก็บข้อมูลเพื่อทำวิจัยได้ ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตัวแปรอิสระ	ค่าอำนาจจำแนก เป็นรายข้อ	ค่าความเชื่อมั่น
การวางแผนงานสอบบัญชี		
1. ด้านการพิจารณารับงานสอบบัญชี	0.922-0.933	0.955
2. ด้านการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจที่ตรวจสอบ	0.894-0.925	0.934
3. ด้านการวิเคราะห์เปรียบเทียบในเบื้องต้น	0.695-0.927	0.847
4. ด้านการกำหนดระดับความมีสาระสำคัญ	0.823-0.920	0.903
5. ด้านการประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชีที่ยอมรับได้และความเสี่ยงสืบเนื่อง	0.521-0.739	0.738
6. ด้านการทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในและการประเมินความเสี่ยงจากการควบคุม	0.845-0.893	0.906
7. ด้านการพัฒนาแผนการสอบบัญชีโดยรวมและแนวการสอบบัญชี	0.844-0.896	0.914

ตาราง 2 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (ต่อ)

ตัวแปรตาม	ค่าอำนาจจำแนก เป็นรายข้อ	ค่าความเชื่อมั่น
คุณภาพการสอบบัญชี		
1. ด้านความถูกต้อง	0.522-0.806	0.711
2. ด้านความเที่ยงธรรม	0.872-0.922	0.928
3. ด้านความชัดเจน	0.727-0.849	0.813
4. ด้านความกะทัดรัด	0.655-0.714	0.773
5. ด้านความสร้างสรรค์	0.860-0.901	0.899
6. ด้านความสมบูรณ์	0.794-0.884	0.883
7. ด้านความทันกาล	0.687-0.739	0.770

4.4 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการทดสอบคุณลักษณะของตัวแปร ได้แก่ การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity Test) โดยการใช้ Variance Inflation Factors (VIFs) และสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ซึ่งเขียนสมการได้ ดังนี้

$$\text{สมการ AQ} = \beta_0 + \beta_1 \text{PA} + \beta_2 \text{PB} + \beta_3 \text{PC} + \beta_4 \text{PD} + \beta_5 \text{PE} + \beta_6 \text{PF} + \beta_7 \text{PG} + \varepsilon$$

เมื่อ	AQ	แทน	คุณภาพการสอบบัญชี
	PA	แทน	การวางแผนงานสอบบัญชี ด้านการพิจารณารับงานสอบบัญชี
	PB	แทน	การวางแผนงานสอบบัญชี ด้านการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจที่ตรวจสอบ
	PC	แทน	การวางแผนงานสอบบัญชี ด้านการวิเคราะห์เปรียบเทียบในเบื้องต้น
	PD	แทน	การวางแผนงานสอบบัญชี ด้านการกำหนดระดับความมีสาระสำคัญ
	PE	แทน	การวางแผนงานสอบบัญชี ด้านการประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชีที่ยอมรับได้และความเสี่ยงสืบเนื่อง
	PF	แทน	การวางแผนงานสอบบัญชี ด้านการทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในและการประเมินความเสี่ยงจากการควบคุม
	PG	แทน	การวางแผนงานสอบบัญชี ด้านการพัฒนาแผนการสอบบัญชีโดยรวมและแนวการสอบบัญชี
	ε	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อน

5. ผลลัพธ์การวิจัยและอภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 61.40 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.60 รองลงมา มีอายุมากกว่า 51 ปีขึ้นไป คิดเป็น ร้อยละ 28.30 จบการศึกษาระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.70 รองลงมาคือ จบการศึกษาระดับการศึกษาปริญญาตรีคิดเป็น ร้อยละ 41.30 ประสบการณ์ในการทำงานด้านสอบบัญชี น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.00 รองลงมาคือ มีประสบการณ์ในการทำงานด้านสอบบัญชี มากกว่า15 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.60 มีรายได้สุทธิเฉลี่ยต่อเดือน 30,001 – 60,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.50 รองลงมา มีรายได้สุทธิเฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 90,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.90 และมีประสบการณ์การทำงานในด้านรับทำบัญชี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.20 รองลงมา มีประสบการณ์การทำงานในด้านอื่น ๆ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.90

2. ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างการวางแผนงานสอบบัญชีกับคุณภาพการสอบบัญชี โดยรวมของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังตาราง 3

ตาราง 3 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนงานสอบบัญชีกับคุณภาพการสอบบัญชี โดยรวมของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตัวแปร	AQ	PA	PB	PC	PD	PE	PF	PG	VIF _s
X	4.09	4.48	4.34	4.03	4.15	3.95	3.78	4.25	
S.D	0.50	0.55	0.60	0.70	0.65	0.59	0.74	0.58	
AQ	-	0.727*	0.787*	0.799*	0.770*	0.752*	0.738*	0.684*	
PA		-	0.710*	0.534*	0.593*	0.538*	0.438*	0.602*	2.363
PB			-	0.627*	0.612*	0.576*	0.545*	0.638*	2.784
PC				-	0.704*	0.678*	0.646**	0.519*	2.697
PD					-	0.626*	0.652*	0.496*	2.610
PE						-	0.670*	0.514*	2.466
PF							-	0.366*	2.338
PG								-	1.942

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 3 พบว่า ตัวแปรอิสระการวางแผนงานสอบบัญชีแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งอาจเกิดปัญหา Multicollinearity ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ VIFs ปรากฏว่าค่า VIFs ของตัวแปรอิสระการวางแผนงานสอบบัญชี มีค่าตั้งแต่ 1.942-2.784 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่า ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (Black, 2006)

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระการวางแผนงานสอบบัญชีในแต่ละด้าน พบว่ามีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามคุณภาพการสอบบัญชี โดยรวม (AQ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.684 – 0.799 จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณและสร้างตารางสมการพยากรณ์ค่าการบรรจุเป้าหมายขององค์กร โดยรวม (AQ) ดังนี้

$$AQ = 0.283 + 0.143PA + 0.145PB + 0.153PC + 0.094PD + 0.094PE + 0.146PF + 0.143PG$$

ซึ่งจากสมการที่ได้นี้สามารถพยากรณ์คุณภาพการสอบบัญชี (AQ) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 141.280$; $p = 0.000$) และอำนาจในการพยากรณ์สมการการวิจัย ($Adj R^2$) เท่ากับ 0.872 (ตาราง 3)

เมื่อนำไปทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระการวางแผนงานสอบบัญชีแต่ละด้านกับตัวแปรตามคุณภาพการสอบบัญชี (AQ) ปรากฏผลดังตาราง 4

3. ผลการทดสอบผลกระทบของการวางแผนงานสอบบัญชีกับคุณภาพการสอบบัญชี โดยรวมของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังตาราง 4

ตาราง 4 การทดสอบผลกระทบของการวางแผนงานสอบบัญชีกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวมของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การวางแผนงานสอบบัญชี	คุณภาพการสอบบัญชี โดยรวม (AQ)		t	p-value
	สัมประสิทธิ์	ความคลาดเคลื่อน		
	ถดถอย	มาตรฐาน		
ค่าคงที่ (a)	0.283	0.133	2.122	0.036*
ด้านการพิจารณารับงานสอบบัญชี (PA)	0.143	0.041	3.468	0.001*
ด้านการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจที่ตรวจสอบ (PB)	0.145	0.041	3.504	0.001*
ด้านการวิเคราะห์เปรียบเทียบในเบื้องต้น (PC)	0.153	0.035	4.377	0.000*
ด้านการกำหนดระดับความมีสาระสำคัญ (PD)	0.094	0.036	2.571	0.011*
ด้านการประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชีที่ยอมรับได้และความเสี่ยงสืบเนื่อง (PE)	0.094	0.039	2.392	0.018*
ด้านการทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในและการประเมินความเสี่ยงจากการควบคุม (PF)	0.146	0.031	4.786	.000*
ด้านการพัฒนาแผนการสอบบัญชีโดยรวมและแนวการสอบบัญชี (PG)	0.143	0.036	4.023	.000*
R = 0.937, R ² = 0.878, Adj R ² = 0.872, S _{est} = 0.17740, F = 141.280, p = 0.000				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4 พบว่า การวางแผนงานสอบบัญชี ด้านการพิจารณารับงานสอบบัญชี (PA) ด้านการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจที่ตรวจสอบ (PB) ด้านการวิเคราะห์เปรียบเทียบในเบื้องต้น (PC) ด้านการกำหนดระดับความมีสาระสำคัญ (PD) ด้านการประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชีที่ยอมรับได้ และความเสี่ยงสืบเนื่อง (PE) ด้านการทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในและการประเมินความเสี่ยงจากการควบคุม (PF) และด้านการพัฒนาแผนการสอบบัญชีโดยรวมและแนวการสอบบัญชี (PG) มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การวางแผนงานสอบบัญชี (AQ) ด้านการพิจารณารับงานสอบบัญชี (PA) มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม ($\beta = 0.143$, $p < 0.05$) เนื่องจาก การพิจารณารับงานสอบบัญชีเป็นสิ่งสำคัญในการเริ่มต้นปฏิบัติงาน เพื่อให้กระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบในลำดับต่อไปมีความเชื่อมโยงกันได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยจะต้องศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับลูกค้า ผู้สอบบัญชีภาษีอากรต้องนำมาวิเคราะห์

เพื่อให้ประกอบการการพิจารณารับงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กะลินทิพย์ ฮักฮั่น (2560) พบว่า ความพยายามในการวางแผนการสอบบัญชี ด้านความพยายามในการพิจารณารับงานสอบบัญชี ส่งผลกระทบบางกับประสิทธิภาพในการสอบบัญชี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพรวิ ยามะเทวัน (2558) พบว่า กระบวนการการสอบบัญชีที่ดีด้านการพิจารณารับงานสอบบัญชี มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม เนื่องจากการพิจารณาเลือกรับงานสอบบัญชีมีความสำคัญต่อผู้สอบบัญชี เนื่องจากการรับงานตรวจสอบกิจการมีความเสี่ยงสูงหรือกิจการที่ผู้บริหารมีเจตนาไม่สุจริต ย่อมทำให้ผู้สอบบัญชีมีความยากลำบากในการตรวจสอบ และอาจตรวจไม่พบข้อผิดพลาด ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้สอบบัญชีถูกฟ้องร้องจากผู้ใช้งบการเงิน หรืออาจทำให้หน่วยงานกำกับดูแลมีความสงสัยในการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีได้ ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานที่ H₁

การวางแผนงานสอบบัญชี (AQ) ด้านการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจที่ตรวจสอบ (PB) มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม ($\beta = 0.145, p < 0.05$) เนื่องจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจ และกิจการที่ตรวจสอบไว้ในแฟ้มและปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดระยะเวลาที่ยังตรวจสอบกิจการแห่งนั้นอยู่ซึ่งจะช่วยให้ผู้สอบบัญชีมีความรู้ความเข้าใจในระบบบัญชี และวิธีปฏิบัติทางการบัญชีอันจะเป็นประโยชน์ต่อการตรวจสอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรัญญา บุญขวัญ (2560) พบว่า ความพยายามในการสอบบัญชี ด้านการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจที่ตรวจสอบ มีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบบางกับผลลัพธ์ในการสอบบัญชี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพรวิ ยามะเทวัน (2558) พบว่า กระบวนการการสอบบัญชีที่ดี ด้านการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจของลูกค้า มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม เนื่องจากการปฏิบัติงานสอบบัญชีผู้สอบบัญชีควรมีหรือได้รับความรู้เกี่ยวกับธุรกิจที่ตรวจสอบอย่างเพียงพอที่จะทำให้สามารถระบุและเข้าใจรายการบัญชีและวิธีปฏิบัติงาน ซึ่งผู้สอบบัญชีเห็นว่าอาจมีผลกระทบที่สำคัญต่อการเงิน หรือต่อการปฏิบัติงานตรวจสอบ หรือต่อการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานที่ H₂

การวางแผนงานสอบบัญชี (AQ) ด้านการวิเคราะห์เปรียบเทียบเบื้องต้น (PC) มีความสัมพันธ์ และผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม ($\beta = 0.153, p < 0.05$) เนื่องจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบเบื้องต้นเป็นการรวบรวมหลักฐานการตรวจสอบโดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อมูลทางการเงิน และข้อมูลอื่นที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงินว่าเป็นไปตามที่คาดหมายไว้หรือไม่ โดยใช้อัตราส่วนแนวโน้มการทดสอบความสมเหตุสมผลตลอดจนการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ที่ไม่สอดคล้องกับข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์เปรียบเทียบในช่วงการวางแผนการตรวจสอบจะช่วยให้การตรวจสอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และอาจทำให้ทราบถึงรายการผิดปกติในงบการเงิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรัญญา บุญขวัญ (2560) พบว่า ความพยายามในการสอบบัญชีด้านการเปรียบเทียบเบื้องต้น มีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบบางกับผลลัพธ์ในการสอบบัญชี ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ H₃

การวางแผนงานสอบบัญชี (AQ) ด้านการกำหนดระดับความมีสาระสำคัญ (PD) มีความสัมพันธ์ และผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชี โดยรวม ($\beta = 0.094, p < 0.05$) เนื่องจากการกำหนดระดับความไม่ถูกต้องของรายการและข้อมูลของผู้สอบบัญชียอมรับได้ช่วยให้ผู้สอบบัญชีสามารถแสดงความเห็นต่อการเงินถูกต้องตามควร แม้ว่าจะพบความไม่ถูกต้องของรายการและข้อมูลในงบการเงิน หรือการแสดงผลข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงซึ่งมิได้มีการปรับปรุงแก้ไข สอดคล้องกับงานวิจัยของ กะลินทิพย์ ฮักฮั่น (2560) พบว่า ความพยายามในการวางแผนการสอบบัญชี ด้านความพยายามในการกำหนดระดับความมีสาระสำคัญ ส่งผลกระทบบางกับประสิทธิภาพในการสอบบัญชี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มงคลรัตน์ สายเย็น (2556) พบว่า การวางแผนการสอบบัญชีเชิงกลยุทธ์

ด้านการประเมินระดับความมีสาระสำคัญ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับผลการปฏิบัติงาน ด้านการบรรลุเป้าหมาย และด้านมาตรฐานและความเชื่อถือได้ ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานที่ H₄

การวางแผนงานสอบบัญชี (AQ) ด้านการประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชีที่ยอมรับได้ และความเสี่ยงสืบเนื่อง (PE) มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม ($\beta = 0.094, p < 0.05$) เนื่องจาก มาตรฐานการสอบบัญชีของไทยและมาตรฐานการสอบบัญชีสากลได้กำหนดให้ผู้สอบบัญชีปฏิบัติงานสอบบัญชีด้วยความระมัดระวังรอบคอบและให้มีการวางแผนการตรวจสอบให้รัดกุมและมีประสิทธิภาพ ผู้สอบบัญชีจึงจำเป็นต้องพิจารณาความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในการปฏิบัติงานสอบบัญชี การวิเคราะห์ความเสี่ยง และต้องวางแผนและปฏิบัติงานตรวจสอบตามความเหมาะสมกับความเสี่ยงนั้น ๆ ทำให้ผู้สอบบัญชีมีข้อมูลเพียงพอต่อการแสดงความเห็นว่ารายงานทางการเงินแสดงข้อมูลที่เชื่อถือได้หรือไม่และเพื่อประโยชน์สูงสุดต่อผู้ใช้งบการเงิน ซึ่งผู้สอบบัญชีที่มีประสบการณ์และความชำนาญย่อมตระหนักดีว่าการสอบบัญชีนั้นมีความเสี่ยงและจะต้องมีการประเมินความเสี่ยงการสอบบัญชี และการทำความเข้าใจระบบบัญชีและระบบการควบคุมภายในนั้นเสียก่อน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นนทวรรณ ยมจินดา และคณะ (2562) พบว่า ความเสี่ยงในการสอบบัญชี ความเสี่ยงในการรายงานและความเชี่ยวชาญของผู้สอบบัญชี องค์ประกอบทั้งสามซึ่งเป็นตัวแทนของความเสี่ยงในการแสดงความเห็นต่องบการเงินของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพรีวี ยามะเทวัน (2558) พบว่า การประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชีมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวก โดยรวม ด้านความกะตือรือร้นและด้านความสมบูรณ์ เนื่องจากในการประเมินความเสี่ยงจากการสอบบัญชีและผู้สอบบัญชีจะใช้ผลจากการประเมินความเสี่ยงในการกำหนดลักษณะ ระยะเวลา และขอบเขตของวิธีการตรวจสอบเนื้อหาสาระที่จำเป็น เพื่อที่จะลดความเสี่ยงของการสอบบัญชีให้อยู่ในระดับต่ำพอที่จะยอมรับได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุษลิน ศรีมูล (2556) พบว่า ผู้สอบบัญชีมีความเห็นว่ามาตรฐานการปฏิบัติงานการสอบบัญชีด้านความเสี่ยงในการสอบบัญชี จะส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการสอบบัญชีในทุก ๆ ด้าน ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานที่ H₅

การวางแผนงานสอบบัญชี (AQ) ด้านการทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในและการประเมินความเสี่ยงจากการควบคุม (PF) มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชี โดยรวม ($\beta = 0.146, p < 0.05$) เนื่องจาก ความเสี่ยงที่ระบบบัญชีหรือระบบการควบคุมภายในไม่สามารถป้องกัน หรือตรวจพบและแก้ไขการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงได้อย่างทันเวลา การประเมินความเสี่ยงจากระบบการควบคุม ต้องอาศัยความเข้าใจของผู้สอบบัญชีที่มีต่อระบบการควบคุมภายในของกิจการที่ตรวจสอบ รวมถึงการทำความเข้าใจในจุดแข็งและจุดอ่อนของการควบคุมที่มีอยู่ ชนิดของข้อผิดพลาด ดังนั้น ผู้สอบบัญชีจึงควรประเมินความเสี่ยงจากการควบคุมของกิจการว่ามีการจัดระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสม และพยายามจัดการความเสี่ยงจากการควบคุมให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นนทวรรณ ยมจินดา และคณะ (2562) พบว่า ความเสี่ยงในการสอบบัญชี ความเสี่ยงในการรายงานและความเชี่ยวชาญของผู้สอบบัญชี องค์ประกอบทั้งสาม ซึ่งเป็นตัวแทนของความเสี่ยงในการแสดงความเห็นต่องบการเงินของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนีย์ แสงสว่าง (2555) พบว่า ความเสี่ยงในการสอบบัญชี การประเมินระบบการควบคุมภายในเบื้องต้นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ ทำให้ทราบถึงจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องของระบบการควบคุมภายใน เพื่อจะช่วยให้ผู้สอบบัญชีสามารถตรวจสอบและแสดงความคิดเห็นต่องบการเงินได้อย่างมีเหตุผล ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานที่ H₆

การวางแผนงานสอบบัญชี (AQ) ด้านการพัฒนาแผนการสอบบัญชีโดยรวมและแนวการสอบบัญชีที่มีผลต่อคุณภาพการสอบบัญชี (PG) มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม ($\beta = 0.143$, $p < 0.05$) เนื่องจาก การพัฒนาแผนการสอบบัญชีโดยรวมเป็นแผนงานที่มีไว้เพื่อให้การปฏิบัติงานสอบบัญชีมีประสิทธิภาพ ช่วยให้เห็นภาพการพิจารณาเรื่องที่สำคัญอย่างเหมาะสม ทำให้งานตรวจสอบเสร็จอย่างรวดเร็ว ผู้สอบบัญชีจะบันทึกข้อมูลที่สำคัญ ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการตรวจสอบไว้ในกลยุทธ์การสอบบัญชีโดยรวม และควรปรับแผนการตรวจสอบและจัดทำแนวการสอบบัญชีให้สอดคล้องกับผลจากการประเมินความเสี่ยง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กะลินทิพย์ ฮักฮิ้น (2560) พบว่า ความพยายามในการวางแผนการสอบบัญชี ด้านความพยายามในการพัฒนาแผนการสอบบัญชีและแนวทางการสอบบัญชี ส่งผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพ ในการสอบบัญชี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรัญญา บุญขวัญ (2560) พบว่า ความพยายามในการสอบบัญชี ด้านการพัฒนาแผนการสอบโดยรวมและความเชี่ยวชาญในการสอบบัญชี มีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบเชิงบวกกับผลลัพธ์ในการสอบบัญชี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปารณนา หวานเหย และคณะ (2558) พบว่า การวางแผนการปฏิบัติงานทางการบัญชีที่ดี ด้านการคาดคะเน ด้านการกำหนดมาตรฐาน และด้านการติดตามทบทวนแผน มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการทำงานโดยรวม ดังนั้น นักบัญชีบริษัทในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ควรมุ่งเน้นในการพัฒนาและสนับสนุนการวางแผนการปฏิบัติงานทางการบัญชีที่ดี โดยการจัดแผนการปฏิบัติงานในองค์กรและระบุหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานที่ H₇

วิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ พบว่า การวางแผนงานสอบบัญชี ด้านการพิจารณาปริมาณงานสอบบัญชี (PA) ด้านการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจที่ตรวจสอบ (PB) ด้านการวิเคราะห์เปรียบเทียบในเบื้องต้น (PC) ด้านการกำหนดระดับความมีสาระสำคัญ (PD) ด้านการประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชีที่ยอมรับได้ และความเสี่ยงสืบเนื่อง (PE) ด้านการทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในและการประเมินความเสี่ยงจากการควบคุม (PF) และด้านการพัฒนาแผนการสอบบัญชีโดยรวมและแนวการสอบบัญชี (PG) ที่มีผลต่อคุณภาพการสอบบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยตัวแปรทั้ง 7 ด้านเป็นตัวพยากรณ์คุณภาพการสอบบัญชีร้อยละ 87.20 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ ($S_{E.est}$) 0.17740

$$AQ = 0.283 + 0.143PA + 0.145PB + 0.153PC + 0.094PD + 0.094PE + 0.146PF + 0.143PG$$

6. สรุปผลการวิจัย

รายงานการสอบบัญชีที่มีคุณภาพนั้น ผู้สอบบัญชีจะต้องมีการวางแผนการสอบบัญชีและปฏิบัติงานสอบบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชี มีประสิทธิภาพและทันต่อเหตุการณ์ สามารถตรวจสอบและวัดมูลค่ารายการทางบัญชีได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และข้อมูลในงบการเงินปราศจากข้อผิดพลาดที่ขัดต่อข้อเท็จจริง อันเป็นสาระสำคัญ ซึ่งศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อทดสอบผลกระทบของการวางแผนงานสอบบัญชีที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชี โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สอบบัญชีภาษีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เครื่องมือ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ อีเมล กรู๊ปไลน์ และโทรศัพท์ จำนวน 216 ฉบับ เมื่อครบกำหนดได้รับแบบสอบถามตอบกลับที่มี ความสมบูรณ์ทั้งสิ้น 145 ฉบับ อัตราผลตอบแทนคิดเป็นร้อยละ 67.13 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณและการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ โดยตัวแปรอิสระในการวิจัย คือ การวางแผนงานสอบบัญชี ประกอบด้วย ด้านการพิจารณาปริมาณงานสอบบัญชี ด้านการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจที่ตรวจสอบ ด้านการวิเคราะห์เปรียบเทียบในเบื้องต้น ด้านการกำหนดระดับความ

มีสาระสำคัญ ด้านการประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชีที่ยอมรับได้และความเสี่ยงสืบเนื่อง ด้านการทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายใน และการประเมินความเสี่ยงจากการควบคุม และด้านการพัฒนาแผนการสอบบัญชีและแนวการสอบบัญชี สำหรับตัวแปรตาม คือ คุณภาพการสอบบัญชี ประกอบด้วย ด้านความถูกต้อง ด้านความเที่ยงธรรม ด้านความชัดเจน ด้านความกะทัดรัด ด้านความสร้างสรรค์ ด้านความสมบูรณ์ และด้านความทันกาล

ผลการวิจัย พบว่า การวางแผนงานสอบบัญชี ด้านการพิจารณาปริมาณงานสอบบัญชี ด้านการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจที่ตรวจสอบ ด้านการวิเคราะห์เปรียบเทียบในเบื้องต้น ด้านการกำหนดระดับความมีสาระสำคัญ ด้านการประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชีที่ยอมรับได้และความเสี่ยงสืบเนื่อง ด้านการทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในและการประเมินความเสี่ยงจากการควบคุม และด้านการพัฒนาแผนการสอบบัญชีและแนวการสอบบัญชี มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพการสอบบัญชีโดยรวม ดังนั้น ผู้สอบบัญชีสาธารณะต้องตระหนัก และให้ความสำคัญในการวางแผนงานสอบบัญชี เพื่อให้งานตรวจสอบบัญชี และการทำงานสอบบัญชีมีการพัฒนากระบวนการวางแผนการสอบบัญชี และคุณภาพงานสอบบัญชี ทำให้ลูกค้ามีความเชื่อมั่นในคุณภาพการสอบบัญชี และนำไปสร้างข้อได้เปรียบในวิชาชีพสอบบัญชี ผู้สอบบัญชีสาธารณะต้องพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการวางแผนการสอบบัญชีให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจและเทคโนโลยีนำไปสู่การปฏิบัติงานการสอบบัญชีอย่างมีคุณภาพ สามารถตรวจสอบและวัดมูลค่ารายการทางบัญชีได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และข้อมูลในงบการเงินปราศจากข้อผิดพลาดที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ

7. ประโยชน์ของการวิจัยและข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

7.1 ประโยชน์ในเชิงทฤษฎี

7.1.1 ประโยชน์ของการวิจัยสำหรับวิชาชีพ

จากผลลัพธ์ของการวิจัย พบว่า การวางแผนการสอบบัญชีที่ดีส่งผลต่อการสอบบัญชีที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ผู้สอบบัญชีสาธารณะในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือต้องตระหนักและให้ความสำคัญในการวางแผนงานสอบบัญชี ต้องพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการวางแผนการสอบบัญชีให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจและเทคโนโลยีนำไปสู่การปฏิบัติงานการสอบบัญชีอย่างมีคุณภาพ สามารถตรวจสอบและวัดมูลค่ารายการทางบัญชีได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และข้อมูลในงบการเงินปราศจากข้อผิดพลาดที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ทำให้ผู้ใช้งบการเงินมีความเชื่อมั่นในคุณภาพการสอบบัญชี และนำไปสร้างข้อได้เปรียบในวิชาชีพสอบบัญชี

7.1.2 ประโยชน์ของการวิจัยสำหรับหน่วยงาน

จากผลลัพธ์ของการวิจัยจะพบว่า การปฏิบัติงานสอบบัญชีที่ดีให้เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชี จะช่วยสนับสนุนการทำงานต่าง ๆ ในระดับองค์กรได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้น กรมสรรพากรอาจจะต้องมีมาตรฐานกำกับติดตามการทำงานของผู้สอบบัญชีสาธารณะอย่างเข้มงวดเพิ่มมากขึ้น รวมถึงกำหนดแนวปฏิบัติงานการตรวจสอบบัญชีด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ และควรกำหนดจำนวนชั่วโมงให้ผู้สอบบัญชีสาธารณะต้องเข้าอบรมความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจนำไปสู่การปฏิบัติงานการสอบบัญชีอย่างมีคุณภาพของผู้สอบบัญชีสาธารณะ

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

จากผลของการวิจัยในครั้งนี้ช่วยในการยืนยันและสนับสนุนการวิจัยในอดีตเกี่ยวกับงานวิจัยนี้ได้สนับสนุนและยืนยันว่า การวางแผนการสอบบัญชีที่ดีตั้งแต่แรกจะช่วยให้ผลการตรวจสอบบัญชีเป็นไปตาม

วัตถุประสงค์การสอบบัญชีที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี แนวคิด หลักการงานวิจัยในอดีต ดังนั้น เพื่อเป็นการพิสูจน์ ยืนยัน และขยายงานวิจัยนี้ อย่างไรก็ดีตามการวิจัยนี้ยังมีข้อเสนอแนะในการวิจัยในอนาคต ซึ่งเป็นการขยายและสร้างสรรค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยในปัจจุบัน

7.2.1 ควรต้องศึกษาตัวแปรกลาง เพื่อช่วยในการเชื่อมโยงให้ตัวแปรอิสระส่งผลสัมฤทธิ์ให้ตัวแปรตาม มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของผู้สอบบัญชี ปัจจัยด้านทรัพยากรที่จำเป็นในการตรวจสอบและการสนับสนุนการปฏิบัติงาน เป็นต้น หากมีปัจจัยด้านความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ของผู้สอบบัญชี ปัจจัยด้านทรัพยากรที่จำเป็นในการตรวจสอบและการสนับสนุนการปฏิบัติงานที่เพียงพอ จะมีส่วนช่วยให้ผลงานการสอบบัญชีมีคุณภาพ และสามารถตรวจสอบได้อย่างแล้วเสร็จทันเวลา

7.2.2 ควรศึกษาตัวแปรแทรก เช่น ความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และการตอบกลับหนังสือรับรองสถานะทางการเงินของลูกค้า เป็นต้น จะช่วยส่งเสริมให้ความสัมพันธ์และผลกระทบมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้เพื่อให้งานวิจัยในอนาคตมีกรอบแนวคิดและความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นอาจจะหาตัวแปรปัจจัยอื่น ๆ เพิ่มเติม ที่อาจจะส่งต่อคุณภาพการสอบบัญชี เช่น ระยะเวลาในการปฏิบัติงานสอบบัญชี ปริมาณงานที่เหมาะสม ระยะเวลาตรวจสอบ เทคนิคการตรวจสอบบัญชี และการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการตรวจสอบบัญชี เป็นต้น

7.2.3 ควรมีการเพิ่มวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม เป็นการสอบถามโดยการสัมภาษณ์ แบบเจาะลึกรายบุคคล เป็นการถามเจาะลึกคำตอบอย่างละเอียดถี่ถ้วน เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างละเอียด ครบถ้วน และแม่นยำ ความคิดเห็นที่ถูกต้องและให้ผลวิจัยได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์

7.2.4 ควรมีการเปลี่ยนกลุ่มเป็นตัวอย่างเป็นอื่น เช่น ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย หรือควรมีการเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างเป็นพื้นที่ภาคอื่นในประเทศไทย และมีการเก็บข้อมูลทั้งประเทศไทย เพื่อทำการเปรียบเทียบให้ได้ผลลัพธ์ที่มีความหลากหลาย ละเอียด และครอบคลุมมากขึ้น

7.3 ข้อจำกัดของการวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้จะมีประเด็นวิธีเก็บข้อมูลเป็นข้อจำกัดในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลหลากหลายวิธี เนื่องจากภายใต้ข้อจำกัดของสภาพแวดล้อมในปัจจุบันจากวิกฤตสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID- 19 ทำให้ไม่สามารถเดินทางได้และการติดต่อสื่อสารค่อนข้างยุ่งยาก การใช้วิธีการที่หลากหลายมาช่วยในการเก็บข้อมูลซึ่งแต่ละวิธีอาจจะมีทั้งประโยชน์และข้อจำกัดไม่เหมือนกัน ดังนั้นงานวิจัยในอนาคตควรจะเลือกใช้วิธีใดวิธีหนึ่งในการเก็บข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

- กรมสรรพากร. (2564). รายชื่อผู้สอบบัญชีภาษีอากร. ค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม 2564, จาก <https://www.rd.go.th/7243.html>.
- กะลินทิพย์ ฮักฮั่น. (2560). ผลกระทบของความคิดสร้างสรรค์ในการสอบบัญชีและความพยายามในการวางแผนการสอบบัญชีที่มีต่อประสิทธิภาพในการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ณัฐริดา จินมอญ. (2559). ความเป็นมืออาชีพกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ทัศนีย์ แสงสว่าง. (2555). แนวทางการประเมินความเสี่ยงการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

- ทิพวรรณ ศรีมาตร. (2555). ผลกระทบของคุณลักษณะหลักฐานการสอบบัญชีที่ดีที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นนทวรรณ ยมจินดา และคณะ. (2562). ความเสี่ยงในการสอบบัญชีกับระยะเวลาการออกรายงานผู้สอบบัญชี : กรณีรายงานการสอบบัญชีที่มีการระบุถึงเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ. วารสารวิชาชีพบัญชี, 15(48), 73 – 88.
- นนทวรรณ วงศ์ไชย. (2553). ผลกระทบของความเป็นมืออาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารการบัญชีและการจัดการ, 3(4), 38 – 51.
- นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลปพร ศรีจันเพชร. (2557). การสอบบัญชี. กรุงเทพฯ : เอเด็นเอดส์ ซีเนส คอนซัลแทนส์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุหลัน ศรีมูล. (2556). ผลกระทบของมาตรฐานการปฏิบัติงานการสอบบัญชีที่มีต่อความสำเร็จในการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปรารธนา หวานเหย และคณะ. (2558). ผลกระทบของการวางแผนการปฏิบัติงานทางการบัญชีที่ดีต่อคุณภาพการทำงานของนักบัญชีบริษัทในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิมพ์วิ ยามะเทวัน และคณะ. (2558). ผลกระทบของกระบวนการสอบบัญชีที่ดีที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มงคลรัตน์ สายเย็น. (2556). ผลกระทบของการวางแผนการสอบบัญชีเชิงกลยุทธ์ที่มีต่อผลการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารการบัญชีและการจัดการ, 5(3), 36 – 47.
- ศรัณญา บุญขวัญ. (2560). ผลกระทบของความพยายามในการสอบบัญชีและความเชี่ยวชาญในการสอบบัญชีที่มีผลต่อผลลัพธ์ในการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2564). สถานการณ์ COVID-19 และการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการ. ค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม 2564, จาก <https://www.tfac.or.th/Article/Detail/128513>.
- สมเดช ไรจน์ศิริเสถียร และคณะ. (2564). คู่มือสอบ TAX AUDITOR TUTOR (พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพฯ : ธรรมนิติเพรส.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2552). ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Aaker, D. A., Kumar, V., & Day, G. S. (2001). *Marketing research (7th ed.)*. New York : John Wiley and Sons.
- Black, K. (2006). *Business Statistics: for Contemporary Decision Making (4th ed.)*. New York : John Wiley and Sons.
- Hair, J. F., Black, W. C., & Anderson, R. E. (2006). *Multivariate data Analysis (6th Ed.)*. New Jersey : Pearson Education International.